

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (szósta izba)

z dnia 12 września 2013 r.*

Wspólna polityka rolna — EFRROW — Rozporządzenie (UE) nr 65/2011 — Wsparcie rozwoju obszarów wiejskich — Wsparcie na rzecz tworzenia i rozwoju mikroprzedsiębiorstwa — Pojęcie sztucznie stworzonych warunków — Praktyki stanowiące nadużycie — Dowody

W sprawie C-434/12

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Administratiwen syd Sofija-grad (Bułgaria) postanowieniem z dnia 14 września 2012 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 26 września 2012 r., w postępowaniu:

Słynczewa siła EOOD

przeciwko

Izpylnitelen direktor na Dyrżawen fond „Zemedelie” – Razplasztatelna agencija,

TRYBUNAŁ (szósta izba),

w składzie: M. Berger, prezes izby, E. Levits (sprawozdawca) i J.J. Kasel, sędziowie,

rzecznik generalny: P. Cruz Villalón,

sekretarz: A. Calot Escobar,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu Izpylnitelen direktor na Dyrżawen fond „Zemedelie” –Razplasztatelna agencija przez R. Porożanowa oraz D. Petrową, adwokati,
- w imieniu rządu bułgarskiego przez E. Petranową oraz D. Drambozową, działające w charakterze pełnomocników,
- w imieniu Komisji Europejskiej przez S. Petrową oraz G. von Rintelena, działających w charakterze pełnomocników,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujący

* Język postępowania: bułgarski.

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 4 ust. 8 rozporządzenia Komisji (UE) nr 65/2011 z dnia 27 stycznia 2011 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 w odniesieniu do wprowadzenia procedur kontroli oraz do zasady wzajemnej zgodności w zakresie środków wsparcia rozwoju obszarów wiejskich (Dz.U. L 25, s. 8).
- 2 Wniosek ten został przedstawiony w ramach sporu pomiędzy spółką Słynczewa siła EOOD (zwaną dalej „Słynczewą siłą”) a Izpylnitelen direktor na Dyrżawen fond „Zemedelie” – Razplasztatelna agencija (dyrektorem wykonawczym państwowego funduszu rolnego – jednostka płatnicza, zwanym dalej „DFZ-RA”) w przedmiocie oddalenia przezeń wniosku o finansowanie projektu parku fotowoltaicznego z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW).

Ramy prawne

Prawo Unii

- 3 Rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz.U. L 277, s. 1) ustanawia zasady udzielania pomocy z tego funduszu. Przepisy wykonawcze do tego rozporządzenia są zawarte w rozporządzeniu nr 65/2011.
- 4 W ramach systemu pomocy osi 3, dotyczącego jakości życia na obszarach wiejskich i różnicowania gospodarki wiejskiej, art. 52 lit. a) ppkt (ii) rozporządzenia nr 1698/2005 przewiduje:

„[W]sparcie na rzecz tworzenia i rozwoju mikroprzedsiębiorstw w celu wspierania przedsiębiorczości i rozwijania struktury gospodarczej”.

- 5 Artykuł 4 ust. 8 rozporządzenia nr 65/2011 brzmi następująco:

„Nie naruszając przepisów szczegółowych, nie dokonuje się żadnych płatności na rzecz beneficjentów, w odniesieniu do których ustalono, że sztucznie stworzyli warunki wymagane do otrzymania takich płatności, aby uzyskać korzyści sprzeczne z celami danego systemu wsparcia”.

Prawo bułgarskie

- 6 Artykuł 2 rozporządzenia nr 29 z dnia 11 sierpnia 2008 r. w sprawie warunków i szczegółowych zasad przyznawania bezzwrotnej pomocy finansowej w ramach systemu pomocy „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” programu rozwoju obszarów wiejskich na okres 2007–2013 (DW nr 76 z dnia 29 sierpnia 2008 r.) w wersji z dnia 20 lipca 2010 r., mającej zastosowanie w chwili wystąpienia okoliczności faktycznych będących przedmiotem postępowania głównego, uściśla:

„Z pomocy mogą korzystać projekty, które przyczyniają się do osiągnięcia celów systemu wsparcia. Cele systemu wsparcia obejmują:

wspieranie rozwoju i tworzenia nowych stanowisk pracy w mikroprzedsiębiorstwach nierolniczych na obszarach wiejskich;

promowanie przedsiębiorczości na obszarach wiejskich;

wspieranie rozwoju zintegrowanej turystyki na obszarach wiejskich”.

- 7 Artykuł 4 ust. 2 pkt 10 rozporządzenia przewiduje, że nie udziela się żadnej pomocy finansowej na wytwarzanie i sprzedaż energii ze źródeł odnawialnych i pochodzącej z elektrowni o mocy przekraczającej 1 megawat.
- 8 Na mocy art. 6 rozporządzenia nr 29:
- „[...]”
2. Pomoc finansowa przyznawana projektom dotyczącym wytwarzania i sprzedaży energii ze źródeł odnawialnych stanowi 80% zatwierdzonych kosztów, ale nie może przekroczyć równowartości w BGN kwoty 200 000 EUR.
- [...]”.
- 9 Artykuł 7 ust. 2 rozporządzenia nr 29 brzmi następująco:
- „Nie przyznaje się pomocy finansowej wnioskodawcom/beneficjentom w razie ustalenia, że nie mają oni niezależności funkcjonalnej lub sztucznie stworzyli warunki wymagane do otrzymania pomocy, aby uzyskać korzyści sprzeczne z celami danego systemu wsparcia”.
- 10 Punkty 30 i 31 przepisów uzupełniających rozporządzenia nr 29 uściślają:
- „30. »Tworzenie sztucznych warunków« obejmuje każdy ustalony warunek w rozumieniu art. 4 ust. 8 rozporządzenia [...] nr 65/2011 [...].
31. »Brak niezależności funkcjonalnej« oznacza sztuczny podział procesów produkcyjnych i technologicznych na różne projekty lub ustalone korzystanie ze wspólnej infrastruktury finansowanej z programu rozwoju obszarów wiejskich w celu otrzymania pomocy i uzyskania tym samym korzyści sprzecznej z celami systemu wsparcia w ramach programu rozwoju obszarów wiejskich”.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

- 11 W ramach systemu pomocy „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” programu rozwoju obszarów wiejskich Słynczewa siła złożyła do DFZ-RA w dniu 13 maja 2009 r. wniosek o finansowanie projektu dotyczącego budowy centrali fotowoltaicznej.
- 12 Pełnomocnikiem spółki Słynczewa siła jest D. Mitsow, natomiast S. Mitsowa jest jedynym wspólnikiem i prezesem tej spółki. Osoby te są małżonkami.
- 13 Wniosek o finansowanie przedstawiony przez Słynczewą siłę zawiera, po pierwsze, umowę o najem działki gruntu, na której ma zostać wzniesiona centrala fotowoltaiczna, zawartą pomiędzy Słynczewą siłą a właścicielami wspomnianej działki, mianowicie D. Mitsowem i S. Mitsową. Po drugie, wniosek ten zawiera akt dotyczący sprzedaży prawa rzeczowego do budowy pomiędzy spółką Korina Eksport EOOD, której jedynym wspólnikiem i dyrektorem jest D. Mitsow, a Słynczewą siłą.
- 14 Podczas rozpatrywania wniosku Słynczewej siły DFZ-RA stwierdził, że odnośna działka graniczy z dwiema innymi działkami, w odniesieniu do których wniesiono o przyznanie pomocy z tego samego programu dla dwóch projektów identycznych z projektem Słynczewej siły. D. Mitsow i S. Mitsowa są właścicielami tych dwóch innych działek. Prawo do budowy dotyczące tych działek również zostało sprzedane przez spółkę Korina Eksport EOOD.
- 15 Realizacja tych trzech projektów została powierzona jednej i tej samej spółce 3 K AD.

- 16 Z uwagi na te okoliczności oraz na to, że w tych trzech projektach centrali fotowoltaicznej podano tę samą siedzibę spółek, dyrektor wykonawczy DFZ-RA odmówił decyzją z dnia 9 grudnia 2011 r. współfinansowania projektu inwestycyjnego Słynczowej siły, uznając, że ustalono brak niezależności funkcjonalnej lub sztuczne stworzenie warunków wymaganych do otrzymania pomocy i zamiar uzyskania korzyści sprzecznej z celami systemu pomocy.
- 17 W szczególności dyrektor wykonawczy DFZ-RA uznał, że projekt Słynczowej siły ma na celu obejście ograniczenia dotyczącego maksymalnego finansowania projektu, mianowicie równowartości w lewach bułgarskich (BGN) kwoty 200 000 EUR.
- 18 Słynczewa siła wniosła do Administratiwen syd Sofija-grad o stwierdzenie nieważności wydanej przez DFZ-RA decyzji odmownej.
- 19 Sąd ten uważa, że rozstrzygnięcie sporu, który rozpatruje, zależy od wykładni pojęcia sztucznego stworzenia warunków w rozumieniu art. 4 ust. 8 rozporządzenia nr 65/2011.
- 20 Wspomniany sąd podkreśla, że organ bułgarski przyjmuje szerokie znaczenie tego pojęcia, które opiera się na następujących wskazówkach: więź prawna i tożsamość zainteresowanych osób oraz identyczność projektów i siedziby rozpatrywanych spółek.
- 21 Jednakże sąd odsyłający wskazuje, że z jego własnej praktyki orzeczniczej wynika węższe znaczenie pojęcia sztucznego tworzenia. Według jego orzecznictwa występowanie wspólnych okoliczności nie wystarcza do wykazania sztucznego charakteru warunków wymaganych do wypłaty pomocy. Orzecznictwo to wymaga bowiem, by DFZ-RA udowodnił zamierzoną koordynację między osobami prawnymi lub osobą trzecią dla uzyskania korzyści sprzecznej z celami systemu wsparcia.
- 22 W tych okolicznościach Administratiwen syd Sofija-grad postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:
- „1) Jak należy interpretować pojęcie sztucznego stworzenia warunków w rozumieniu art. 4 ust. 8 rozporządzenia nr 65/2011?
- 2) Czy art. 4 ust. 8 rozporządzenia nr 65/2011 należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie art. 7 ust. 2 [...] rozporządzenia nr 29 [...], zgodnie z którym nie przyznaje się pomocy finansowej wnioskodawcom/beneficjentom, jeżeli zostanie stwierdzone, że sztucznie stworzyli warunki otrzymania pomocy dla uzyskania korzyści sprzecznej z celami systemu wsparcia?
- 3) Czy art. 4 ust. 8 rozporządzenia nr 65/2011 należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie orzecznictwu w Republice Bułgarii, zgodnie z którym warunki uzyskania korzyści sprzecznej z celami systemu wsparcia są stworzone sztucznie, jeżeli między wnioskodawcami istnieje więź prawna?
- 4) Czy korzystanie przez różnych wnioskodawców będących niezależnymi podmiotami prawa z sąsiadujących ze sobą niezależnych działek, które przed złożeniem wniosku były częściami jednej tylko działki, oraz stwierdzenie więzi faktycznej, jak przykładowo ci sami pełnomocnicy, oferenci, wykonawcy, te same siedziby i adresy wnioskodawców, stanowią »sztuczne stworzenie warunków«?
- 5) Czy musi zostać stwierdzona zamierzona koordynacja między wnioskodawcami lub osobą trzecią, mająca na celu uzyskanie korzyści przez konkretnego wnioskodawcę?

- 6) Na czym polega korzyść w rozumieniu art. 4 ust. 8 rozporządzenia nr 65/2011, a w szczególności czy musi się ona wyrazić w sporządzeniu wielu mniejszych propozycji inwestycyjnych, co ma na celu, by konkretny wnioskodawca otrzymał dofinansowanie w maksymalnej wysokości 200 000 EUR na każdą z tych propozycji, nawet jeżeli zostały złożone przez różnych wnioskodawców?
- 7) Czy art. 4 ust. 8 rozporządzenia nr 65/2011 należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie orzecznictwu w Republice Bułgarii, zgodnie z którym kryteria zastosowania normy stanowią trzy przesłanki kumulatywne: [po pierwsze,] brak niezależności funkcjonalnej lub stwierdzenie sztucznego stworzenia warunków dla otrzymania wsparcia [, po drugie,] dla uzyskania korzyści i [, po trzeciej,] sprzecznie z celami systemu wsparcia?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

Uwagi wstępne

- 23 Pytania prejudycjalne dotyczą, po pierwsze, przesłanek stosowania art. 4 ust. 8 rozporządzenia nr 65/2011, a po drugie, wykładni tego przepisu w ustawodawstwie i orzecznictwie bułgarskim.
- 24 Z tego powodu należy w pierwszej kolejności dokonać łącznej analizy pytań pierwszego i od czwartego do siódmego, a w drugiej kolejności, odpowiedzieć na pytania drugie i trzecie.

W przedmiocie pytań pierwszego i od czwartego do siódmego

- 25 Poprzez te pytania sąd odsyłający zmierza w istocie do ustalenia, jakie są przesłanki stosowania art. 4 ust. 8 rozporządzenia nr 65/2011.
- 26 Na wstępie należy podkreślić, że z postanowienia odsyłającego wynika, że organ bułgarski odmówił uwzględnienia projektu inwestycyjnego proponowanego przez Słynczewą siłę w ramach wsparcia na rzecz tworzenia i rozwoju mikroprzedsiębiorstw w celu wspierania przedsiębiorczości i rozwijania struktury gospodarczej z tego względu, że spółka ta chciała skorzystać w sposób stanowiący nadużycie z pomocy przyznawanej w ramach systemu wsparcia EFRROW.
- 27 Tymczasem z utrwalonego orzecznictwa wynika, że zakresu zastosowania rozporządzeń Unii nie można rozciągać na nieuczciwe praktyki przedsiębiorców (zob. podobnie wyrok z dnia 11 stycznia 2007 r. w sprawie C-279/05 Vonk Dairy Products, Zb.Orz. s. I-239, pkt 31).
- 28 Z postanowienia odsyłającego wynika, że formalnie projekt inwestycyjny Słynczewej siły spełnia kryteria kwalifikacyjne wymagane do przyznania wsparcia na rzecz tworzenia i rozwoju mikroprzedsiębiorstw na mocy art. 52 lit. a) ppkt (ii) rozporządzenia nr 1698/2005 oraz ustawodawstwa krajowego.
- 29 Trybunał orzekł już zaś, że w tych okolicznościach dowód w zakresie praktyki stanowiącej nadużycie ze strony potencjalnego beneficjenta takiego wsparcia wymaga, po pierwsze, zaistnienia ogółu obiektywnych okoliczności, z których wynika, że pomimo formalnego poszanowania przesłanek przewidzianych w stosownych uregulowaniach cel realizowany przez te uregulowania nie został osiągnięty, a po drugie, wystąpienia subiektywnego elementu w postaci woli uzyskania korzyści wynikającej z uregulowań Unii poprzez sztuczne stworzenie wymaganych dla jej uzyskania przesłanek (zob. podobnie wyrok z dnia 21 lipca 2005 r. w sprawie C-515/03 Eichsfelder Schlachtbetrieb, Zb.Orz. s. I-7355, pkt 39 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 30 Ponadto Trybunał uściślił, że to do sądu krajowego należy stwierdzenie zaistnienia tych dwóch elementów, którego dowód musi być przeprowadzony zgodnie z przepisami prawa krajowego, o ile nie naruszy to skuteczności prawa Unii (zob. podobnie wyrok z dnia 14 grudnia 2000 r. w sprawie C-110/99 Emsland-Stärke, Rec. s. I-11569, pkt 54 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 31 To w tym kontekście należy dokonać wykładni pojęcia sztucznego stworzenia warunków wymaganych do otrzymania takiej płatności i pojęcia korzyści sprzecznej w rozumieniu art. 4 ust. 8 rozporządzenia nr 65/2011.
- 32 Po pierwsze, co się tyczy elementu obiektywnego, należy przypomnieć, że zgodnie z motywem 46 rozporządzenia nr 1698/2005 system wsparcia na rzecz rozwoju obszarów wiejskich w ramach EFRROW ma na celu w szczególności udzielanie pomocy „w różnicowaniu działalności rolniczej w kierunku działalności nierolniczej i rozwijaniu sektorów nierolniczych, wspieraniu zatrudnienia [...] oraz w prowadzeniu inwestycji uatrakcyjniających obszary wiejskie w celu odwrócenia trendów upadku gospodarczego i społecznego oraz wyludniania terenów wiejskich”.
- 33 W szczególności art. 52 rozporządzenia nr 1698/2005, na podstawie którego złożono wniosek o pomoc dla projektu inwestycyjnego rozpatrywanego w sprawie głównej, ma na celu wsparcie środków dotyczących różnicowania gospodarki wiejskiej i obejmuje wsparcie na rzecz tworzenia i rozwoju mikroprzedsiębiorstw w celu wspierania przedsiębiorczości i rozwijania struktury gospodarczej.
- 34 W tych ramach rozporządzenie nr 29 określa ograniczenia w odniesieniu do finansowania przez EFRROW projektów inwestycyjnych dotyczących wytwarzania i dystrybucji energii ze źródeł odnawialnych, które są objęte kategorią środków określonych w art. 52 rozporządzenia nr 1698/2005. I tak, po pierwsze, maksymalna wysokość finansowania z EFRROW jest ograniczona do kwoty 200 000 EUR na beneficjenta. Po drugie, finansowanie dotyczy wyłącznie elektrowni, których moc jest co najwyżej równa 1 megawatowi.
- 35 Z postanowienia odsyłającego wynika, że projekt centrali fotowoltaicznej zaproponowany przez Słynczewą siłę nie został uwzględniony dla celów finansowania przez EFRROW na tej podstawie, że w świetle okoliczności sprawy głównej właściwy organ krajowy uważał, iż spółka ta miała zamiar obejść ograniczenia określone w ustawodawstwie krajowym poprzez porozumienie się z osobami trzecimi, które same złożyły wnioski o pomoc z rozpatrywanego systemu wsparcia EFRROW, w przedmiocie dokonania sztucznego podziału jednego projektu na trzy projekty o mniejszym rozmiarze.
- 36 Jednakże okoliczność taka nie pozwala sama w sobie wykluczyć, że projekt inwestycyjny przedstawiony przez Słynczewą siłę przyczyni się do osiągnięcia celów zamierzonych przez rozporządzenie nr 1698/2005.
- 37 W tym względzie, jeśli zarzuca się Słynczewej siłę wolę obejścia ograniczeń dotyczących wielkości kwalifikujących się projektów oraz maksymalnej wysokości pomocy na beneficjenta, to do sądu odsyłającego należy zbadać, czy wola ta skutkuje tym, że nie mogą zostać osiągnięte cele, o których mowa w art. 52 lit. a) ppkt (ii) rozporządzenia nr 1698/2005.
- 38 W tym kontekście sąd ten powinien w szczególności wziąć pod uwagę definicję mikroprzedsiębiorstwa, którego tworzenie i rozwój są celem wsparcia określonego w art. 52 rozporządzenia nr 1698/2005, wynikającą z art. 2 ust. 3 załącznika do zalecenia Komisji 2003/361/WE z dnia 6 maja 2003 r. w sprawie definicji mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (Dz.U. L 124, s. 36).
- 39 Po drugie, jeżeli chodzi o element subiektywny, to do sądu krajowego należy ustalenie rzeczywistej treści i znaczenia spornego wniosku o finansowanie (wyrok z dnia 21 stycznia 2006 r. w sprawie C-255/02 Halifax i in., Zb.Orz. s. I-1609, pkt 81).

- 40 Przy dokonywaniu tego wspomniany sąd może wziąć pod uwagę, w celu ustalenia sztucznego charakteru warunków wymaganych do otrzymania płatności z EFRROW, okoliczności faktyczne takie jak więzi natury prawnej, ekonomicznej lub personalnej pomiędzy osobami zaangażowanymi w rozpatrywaną inwestycję (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie Emsland-Stärke, pkt 58).
- 41 Zaistnienie tego subiektywnego elementu może zostać również wzmocnione poprzez dowód zmyślenia mogącej przyjąć postać zamierzonej koordynacji pomiędzy różnymi inwestorami ubiegającymi się o pomoc w ramach systemu wsparcia EFRROW, w szczególności gdy projekty inwestycyjne są identyczne lub gdy istnieje więź geograficzna, ekonomiczna, funkcjonalna, prawna lub personalna pomiędzy tymi projektami (zob. analogicznie ww. wyrok w sprawie Vonk Dairy Products, pkt 33).
- 42 Jednakże Trybunał orzekł, że nie można odmówić finansowania projektu, gdy dana inwestycja może mieć inne uzasadnienie niż tylko płatność w ramach systemu wsparcia EFRROW (zob. analogicznie ww. wyrok w sprawie Halifax i in., pkt 75).
- 43 Z tego względu art. 4 ust. 8 rozporządzenia nr 65/2011 należy interpretować w ten sposób, że przesłanki stosowania tego przepisu wymagają istnienia elementu obiektywnego i elementu subiektywnego. W ramach pierwszego z tych elementów do sądu odsyłającego należy rozważenie obiektywnych okoliczności danego przypadku pozwalających na stwierdzenie, że nie może zostać osiągnięty cel zamierzony przez system wsparcia EFRROW. W ramach drugiego elementu do sądu odsyłającego należy rozważenie obiektywnych dowodów pozwalających na stwierdzenie, że poprzez sztuczne stworzenie warunków wymaganych do otrzymania płatności z systemu wsparcia EFRROW ubiegający się o taką płatność zamierzał wyłącznie uzyskać korzyść sprzeczną z celami tego systemu. W tym względzie sąd odsyłający może oprzeć się nie tylko na elementach takich jak więzi prawna, ekonomiczna lub personalna pomiędzy osobami zaangażowanymi w podobne projekty inwestycyjne, lecz także na wskazówkach świadczących o istnieniu zamierzonej koordynacji pomiędzy tymi osobami.

W przedmiocie pytań drugiego i trzeciego

- 44 Poprzez pytania drugie i trzecie sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 4 ust. 8 rozporządzenia nr 65/2011 należy interpretować w ten sposób, że stoi on na przeszkodzie, po pierwsze, ustawodawstwu krajowemu, które przewiduje odmowę wypłaty pomocy z systemu wsparcia EFRROW, jeżeli projekt inwestycyjny nie wykazuje niezależności funkcjonalnej, a po drugie, orzecznictwu sądów krajowych, które uznaje za sztuczne stworzenie warunków wymaganych do otrzymania płatności istnienie więzi prawnej pomiędzy ubiegającymi się o taką płatność.
- 45 Jak wynika z pkt 29 niniejszego wyroku, stosowanie art. 4 ust. 8 rozporządzenia nr 65/2011 zakłada spełnienie dwóch elementów, jednego obiektywnego, a drugiego subiektywnego.
- 46 W tym kontekście, o ile jest prawdą, że ustalenie przez sąd odsyłający okoliczności dotyczących istnienia więzi prawnej pomiędzy ubiegającymi się o taką pomoc, a nawet brak niezależności funkcjonalnej pomiędzy różnymi rozpatrywanymi projektami inwestycyjnymi stanowią wskazówki pozwalające na stwierdzenie sztucznego stworzenia warunków wymaganych do otrzymania płatności w rozumieniu art. 4 ust. 8 rozporządzenia nr 65/2011, o tyle ocena ta powinna jednak zostać przeprowadzona w świetle całości okoliczności rozpatrywanego przypadku.
- 47 W szczególności sąd odsyłający powinien upewnić się, że z całości elementów obiektywnych sprawy głównej wynika, iż podstawowym celem wybranych sposobów realizacji rozpatrywanych projektów inwestycyjnych jest wypłata pomocy z systemu wsparcia przy wykluczeniu jakiegokolwiek innego uzasadnienia powiązanego z celami wspomnianego systemu.

48 Z tego względu art. 4 ust. 8 rozporządzenia nr 65/2011 należy interpretować w ten sposób, iż stoi on na przeszkodzie temu, by wniosek o płatność z systemu wsparcia EFRROW został oddalony jedynie na tej podstawie, że projekt inwestycyjny, ubiegający się o skorzystanie z pomocy w ramach tego systemu, nie wykazuje niezależności funkcjonalnej lub że istnieje więź prawna między ubiegającymi się o taką pomoc, jednak przy braku uwzględnienia innych elementów obiektywnych rozpatrywanego przypadku.

W przedmiocie kosztów

49 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (szósta izba) orzeka, co następuje:

- 1) Artykuł 4 ust. 8 rozporządzenia Komisji (UE) nr 65/2011 z dnia 27 stycznia 2011 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 w odniesieniu do wprowadzenia procedur kontroli oraz do zasady wzajemnej zgodności w zakresie środków wsparcia rozwoju obszarów wiejskich należy interpretować w ten sposób, że przesłanki stosowania tego przepisu wymagają istnienia elementu obiektywnego i elementu subiektywnego. W ramach pierwszego z tych elementów do sądu odsyłającego należy rozważenie obiektywnych okoliczności danego przypadku pozwalających na stwierdzenie, że nie może zostać osiągnięty cel zamierzony przez system wsparcia Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW). W ramach drugiego elementu do sądu odsyłającego należy rozważenie obiektywnych dowodów pozwalających na stwierdzenie, że poprzez sztuczne stworzenie warunków wymaganych do otrzymania płatności z systemu wsparcia EFRROW ubiegający się o taką płatność zamierzał wyłącznie uzyskać korzyść sprzeczną z celami tego systemu. W tym względzie sąd odsyłający może oprzeć się nie tylko na elementach takich jak więź prawna, ekonomiczna lub personalna pomiędzy osobami zaangażowanymi w podobne projekty inwestycyjne, lecz także na wskazówkach świadczących o istnieniu zamierzonej koordynacji pomiędzy tymi osobami.
- 2) Artykuł 4 ust. 8 rozporządzenia nr 65/2011 należy interpretować w ten sposób, iż stoi on na przeszkodzie temu, by wniosek o płatność z systemu wsparcia Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) został oddalony jedynie na tej podstawie, że projekt inwestycyjny, ubiegający się o skorzystanie z pomocy w ramach tego systemu, nie wykazuje niezależności funkcjonalnej lub że istnieje więź prawna między ubiegającymi się o taką pomoc, jednak przy braku uwzględnienia innych elementów obiektywnych rozpatrywanego przypadku.

Podpisy